

programmjukban a népkultúra is fontos szerepet játszik. Ennek istápolását olyképpen eszközlik, hogy külön és olcsó helyekkel rendezett előadásokkal lehetővé teszik a szegényebb néposztály ezirányú kultúrigényeinek kielégítését.

A színházfenntartó, nem beszélve a magánkezekben lévő színházokról, az állam és a város. A szervezet külső megjelenése, vagy a közületi (állami, városi) kezelés, illetőleg üzemigazgatás rendszerint nagy hatáskörrel rendelkező intézmények útján, de a bürokratikus nehézségek kiküszöbölése és az üzemigazgatás megkönnyítése céljából a közületi igazgatás néha ad hoc részvénytársaságot állít szolgálatába. Erre a »Städtische Bühne Aktien-Gesellschaft« a Rajna melletti Frankfurtban a példa. Ez a részvénytársaság tulajdonképpen a város két színházát, az Operát és a Schauspielhaust igazgatja és mivel kereskedelmi társaság, élvezi az e vállalati forma üzemigazgatási előnyeit. A részvénytársaság a várostól kapja az épületeket, az anyagi és a legmesszebbmenő erkölcsi támogatást. Ez a részvénytársaság voltaképpen tehát csak formai, mert vezetésében, igazgatásában és gazdálkodásában teljesen a város kultúrpolitikája érvényesül. A részvények többségét ugyanis a város tartja kezében, és a polgármester az elnöke a felügyelő-bizottságnak. Az anyagi támogatás kérdését a város és a részvénytársaság között kötött szerződés szabályozza. Magától értetődik, hogy rossz gazdálkodás esetében sem következtethet be a részvénytársaság csődjé, mert a város kifizeti a hiányokat. E színházak egyébként kultúrtelemintézményeik tekintetében a legjobb németországi színházak közé tartoznak és híven szolgálják azt a célt, amelyet a frankfurti Operaház kőbe vésett jelmondata kifejez: »Dem Wahren, Dem Guten, Dem Schönen.«

A közvetlen városi kezelés tipikus példái sok közül a nürnbergi, kölni, lipcei operaházak, illetőleg drámai színpadok. Ezeket a színházakat a városi tanács az e célra kijelölt tisztviselő útján igazgatja. A színházak élén mindenütt művészigazgató, vagy intéző áll gazdasági vezetővel. A szubvenciók meglehetősen áldozatkészégről tesznek tanúságot.

A frankfurti színházigazgatást találjuk meg a hamburgi állami operaháznál is.

Utóbbi nemrégben egy részvénytársaság bérletében volt, de ez a kritikus gazdasági viszonyok közepett nem tudta fenntartani a színházat. Most a hamburgi operaházat az állam és frankfurti mintára részvénytársasági formában tartja fenn.

Érdekesnek látszó körülmény, hogy a hamburgi állam drámai színpadot nem tart fenn. A drámai színpadok itt magánkezekben vannak. A legelőkelőbb drámaiszínpad a »Deutsches Schauspielhaus in Hamburg«, mely részvénytársaság tulajdonában van. Ettől a színházat egy korlátozott felelősségű társaság bérl (Gesellschaft mit beschränkter Haftung) oly szerződéssel, hogy minden jelmez, díszlet, amely a bérlet tartama alatt készül, a bérbeadó részvénytársaság tulajdonába megy át. Ez a magánvállalkozás jól virágzik, művészi teljesítménye rendkívüli hírnévnek örvend, ami élénk bizonyítéka annak, hogy a magánvállalkozás is átveheti ugyanazon nemes feladatok megvalósítását a színházi kultúra terén, mint az állam. Ez a színház a népkultúrát is szolgálja azáltal, hogy több délutáni, sőt vasárnap délelőtti előadást is rendez a nagytömegek részére. A kultúra nemes feladatait a hozamgazdálkodás elveivel össze tudja egyeztetni. A bérlő a színházat a nyári szünetben albérlébe adja és ezáltal is jövedelmet biztosít magának. A színház feladatait természetesen megkönnyíti a hamburgi államban a város virágzó nemzetközi gazdasági élete.

Végezetül még a drezdai színházi kultúrát óhajtom röviden máltatni, mely a szászok szellemi életének horizontját jelzi. A német államrészek kultúrája, mint megannyi mozaik, végeredményében egységes képbe olvad össze. Ennek a képnek különösen a bajor és a szász kultúra a szembezőkő drágaköve. A szászok szellemi élete minden vonatkozásban, így színházi tekintetben is bizonyítéka az ottani társadalom magasigényű kultúr szükségleteinek. Az állami Operaház egyike Németország legjelentősebb dalszínházainak. Tekintélyes anyagi hozzájárulással, megfelelő taglétszámmal (42 magánénekes), nagy zenekarral (128 taglétszámú) és teljes műsorral igen jól vezetett színház. Élénk kapcsolatban van a mi Operaházunkkal, amit az is bizonyít, hogy a híressé vált tősgyökeres magyar operát, a *Farsangi lakodalmat*, el-